

Dr. Domány Gyula: *A valutarendszerek elmélete.* (Közgazdasági Könyvtár, VII. kötet.) A világháború 1918-ban nem ért véget. Csak a harc színtere változott meg és azóta a gazdasági életet, kevés kivétellel, az egész világ gazdasági rendjét dulta fel az elszabadult tragédia. Ebben a harcban azonban sokszor a győzők is legyőzöttekké lettek. Ennek a háborúnak is megvannak a maga Höfer-jelentései: a nagy gazdasági centrumok, valuta és deviza árfolyamlapjai. Az utolsó években az árfolyamlapok hiven tükrözték az eseményeket és az ijesztő tragikumok semmivel sem voltak ijesztőbbek a valóságnál.

A teoriák értékállóságának próbaköve, hogy mennyire állják meg helyüket rendkívüli események bekövetkezésével, mennyiben tudják követni a gyakorlatot, ha annak pályája váratlan fordulatot vesz. Feltehető lenne a kérdés: Mit érnek a valuta kicsiszolt teoriái, a nagyszerűen felépített elméleti kártyavárak, ha látnunk kellett, hogy mennyire tehetetlenek voltak a középeurópai valuták rohamos pusztulásával szemben. Mintha erre a ki nem mondott kérdésre akarna választ adni Domány, nagy tudományos felkészültséggel és kimerítő alaposággal megírt könyvében. A történelem hosszmetézetében és a minden gazdasági élet differenciáltságának keresztmetézetében felvonultatja előttünk az összes valutarendszereket és elméleteket, hogy a jövő perspektívájában röviden a nemzetközi valuta eszméjét is ismertesse és bírálat tárgyává tegye. Külön tárgyalja azokat az eszközöket, amelyek a pénz értékállandóságának biztosítására szolgálnak.

Domány meggyőződéses metallista, az aranyvaluta feltétlen híve. Minden mondatából kitetszik fanatikus meggyőződése, hogy csak az aranyvaluta az, mely a gazdasági élet számára szilárd alapot nyújthat, amely biztosíthatja a kül- és belforgalom zavartalanságát. A történelem nagy kísérletein (Law, assignaták stb.) és a világháború és az azt követő eseményeken igazolja, hogy az arany principiumától való eltávolodás, mindig a gazdasági élet megrendülésével járt. A valuták bukásának eredő forrását a háborús gazdálkodásban látja, amikor az improduktív kiadások szükségszerűen felemésztették az államok aranykészletét, amit nyomon követett a fedezetlen bankjegykibocsátás.

Domány természetesen nem fogadja el Knapp pénzelméletét, a kartális teorát, amely a pénzben csupán a jogrend egy alkotását látja, rámutat azonban arra, hogy gyakorlati szempontból maga Knapp sem vetette el a metallista gondolatot.

Az aranyvaluta vedőirata ez a könyv, bizonyítása annak, hogy a világháborút követő időkben nem az aranyvaluta gondolata bukott meg, hanem ezzel ellenkezően nyilvánvalóvá lett, hogy csak az arany jegyében képzelhető el a gazdasági rekonstrukció.

Domány Gyula nem új ember a magyar közgazdasági irodalomban, nem egy tanulmányával vonta magára a szakörök figyelmét. Legújabb műve is a széles látókörű, nagy tudású író releválja számunkra, aki nem a hangzatos elméletek birodalmában, hanem a szó igaz értelmében vett tradíciókban keresi és találja meg a gazdasági élet nagy problémáinak megoldását.

Dr. Viener Miklós Pál.